

1 Co oznacza wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych?

Egzekucja jest etapem postępowania cywilnego, w którego toku przysięgli komornicy sądowi (*Zvērināti tiesu izpildītāji*) wykonują orzeczenia wydane przez sądy i decyzje wydane przez inne instytucje lub urzędników, jeżeli dłużnik (pozwany) nie zastosuje się dobrowolnie do tego rodzaju orzeczenia lub decyzji w terminie ustawowym lub sądowym.

Zob. sekcja „Zawody prawnicze - Łotwa”, aby uzyskać informacje na temat środków egzekucyjnych, do których stosowania uprawniony jest przysięgły komornik sądowy.

2 Jakie organy są właściwe w zakresie wykonywania orzeczeń?

Przysięgli komornicy sądowi wykonują orzeczenia sądowe i decyzje wydane przez inne instytucje, a także dokonują innych czynności określonych w przepisach.

3 Jakie warunki muszą być spełnione, aby można było wydać tytuł wykonawczy?

Orzeczenia sądowe stają się wykonalne z chwilą ich uprawomocnienia się, z wyjątkiem przypadków, w których są objęte rygorem natychmiastowej wykonalności na mocy przepisów lub orzeczenia sądowego. Przysięgli komornicy sądowi są uprawnieni do wszczęcia postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego.

W toku postępowania egzekucyjnego wykonaniu podlegają następujące orzeczenia wydane przez sądy i sędziów oraz decyzje wydane przez inne instytucje: wyroki oraz postanowienia sądu lub sędziów w sprawach cywilnych i administracyjnych;

orzeczenia sądowe oraz postanowienia lub zarządzenia prokuratorów w sprawach karnych w części dotyczącej roszczeń majątkowych;

orzeczenia sędziów lub sądu w sprawach dotyczących naruszeń administracyjnych w części dotyczącej roszczeń majątkowych;

postanowienia sądowe zatwierdzające ugodę;

orzeczenia wydane przez stałe sądy polubowne;

orzeczenia wydane przez sądy zagraniczne lub właściwe organy oraz zagraniczne sądy polubowne w sprawach określonych w przepisach;

postanowienie sądu o nałożeniu kar porządkowych – grzywnien;

decyzje komisji rozstrzygających spory z zakresu prawa pracy;

decyzje krajowych organów regulacji usług publicznych (zwanych dalej „organami regulacyjnymi”) rozstrzygające spory lub konflikty.

O ile przepisy nie stanowią inaczej, następujące dokumenty również podlegają egzekucji w toku postępowania egzekucyjnego:

decyzje wydane przez instytucje i urzędników w sprawach dotyczących naruszeń administracyjnych i naruszeń prawa, jeżeli przepisy tak stanowią;

akty administracyjne dotyczące płatności wydane przez organy i urzędników upoważnionych przez państwo;

decyzje wydane przez przedstawicieli zawodów prawniczych (notariuszy, adwokatów, komorników sądowych) dotyczące honorarium, wynagrodzenia za udzieloną pomoc prawną oraz zwrotu wydatków związanych ze świadczonymi usługami, a także wniesionych opłat skarbowych;

akty przyjęte przez Radę, Komisję lub Europejski Bank Centralny na mocy art. 299 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

akty notarialne sporządzone zgodnie z procedurą określoną w sekcji D1 ustawy o notariacie.

Tytułem wykonawczym jest:

opatrzony klauzulą wykonalności tytuł egzekucyjny wydany w postępowaniu cywilnym lub administracyjnym, tj. wyrok lub postanowienie sądu lub sędziego, bądź w postępowaniu karnym – postanowienie zatwierdzające ugodę, a także orzeczenie wydane przez stały sąd polubowny, decyzja komisji rozstrzygającej spory z zakresu prawa pracy, decyzja organów regulacyjnych rozstrzygająca spory lub konflikty, orzeczenie wydane przez sąd zagraniczny lub zagraniczny sąd polubowny oraz akty przyjęte przez Radę, Komisję lub Europejski Bank Centralny na mocy art. 299 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

decyzja wydana przez instytucje i urzędników w sprawach dotyczących naruszeń administracyjnych i naruszeń prawa;

orzeczenie wydane przez sąd lub sędziego w sprawach dotyczących naruszeń administracyjnych;

wyciąg z postanowienia lub zarządzenia prokuratora w sprawach karnych w części dotyczącej roszczeń majątkowych;

nakaz wszczęcia egzekucji wydany na podstawie aktu administracyjnego (art. 539 ust. 2 pkt 2 kodeksu postępowania cywilnego);

orzeczenie sędziego dotyczące bezspornej egzekucji zobowiązań, egzekucji zobowiązań w następstwie wezwania do zapłaty lub dobrowolnej sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji sądowej;

postanowienie sądu o nałożeniu kar porządkowych – grzywnien;

rachunek wystawiony przez notariusza, adwokata lub komornika sądowego;

europejski tytuł egzekucyjny wydany przez sąd zagraniczny lub właściwy organ zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady;

zaświadczenie wydane przez sąd zagraniczny lub właściwy organ zgodnie z art. 41 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2201/2003;

zaświadczenie wydane przez sąd zagraniczny lub właściwy organ zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 2201/2003;

zaświadczenie wydane przez sąd, w tym sąd zagraniczny, zgodnie z art. 20 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady;

nakaz zapłaty wydany przez sąd, w tym sąd zagraniczny, zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady;

orzeczenie sądowe uprawniające wierzyciela zabezpieczonego do sprzedaży nieruchomości dłużnika stanowiącej przedmiot zabezpieczenia w postępowaniu zabezpieczającym (art. 37 ust. 2 ustawy o upadłości);

wyciąg z orzeczenia sporządzony przez sąd zagraniczny lub właściwy organ zgodnie z art. 20 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009;

wyciąg z dokumentu urzędowego wydany przez zagraniczny właściwy organ zgodnie z art. 48 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009;

jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję we współpracującym państwie członkowskim sporządzony zgodnie ze wzorem zamieszczonym w załączniku II do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1189/2011 z dnia 18 listopada 2011 r.;

akt notarialny – stanowiący tytuł wykonawczy – sporządzony zgodnie z procedurą określoną w sekcji D1 ustawy o notariacie;

zaświadczenie wydane przez sąd zagraniczny lub właściwy organ zgodnie z art. 53 lub art. 60 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych;

wyciąg z decyzji właściwego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego dotyczącej nałożenia administracyjnej kary pieniężnej w związku z naruszeniami przepisów w zakresie delegowania pracowników, otrzymanej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI);

część A europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym wydanego przez sąd, w tym sąd zagraniczny, zgodnie z art. 19 ust. 1 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 655/2014.

3.1 Postępowanie

Orzeczenia sądowe i pozasądowe stają się wykonalne z chwilą ich uprawomocnienia się, z wyjątkiem przypadków, w których są objęte rygiem natychmiastowej wykonalności na mocy przepisów lub orzeczenia sądowego. Jeżeli wyznaczono termin dobrowolnego wykonania orzeczenia sądowego, a orzeczenie nie zostało wykonane, sąd nadaje orzeczeniu klauzulę wykonalności z chwilą upływu terminu dobrowolnego wykonania. Przysięgli komornicy sądowi są uprawnieni do wszczęcia postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu wykonawczego.

Klauzula wykonalności jest nadawana na wniosek osoby dochodzącej egzekucji przez sąd rozpatrujący sprawę w danym czasie. Każde orzeczenie musi zostać opatrzone klauzulą wykonalności. Jeżeli orzeczenie ma zostać wykonane w różnych miejscach, jakiegokolwiek części orzeczenia nadano rygiem natychmiastowej wykonalności lub orzeczenie wydano na korzyść kilku powodów lub przeciwko kilku pozwanym, sąd – na wniosek osoby dochodzącej egzekucji – musi wydać kilka tytułów wykonawczych. Jeżeli sąd wyda kilka tytułów wykonawczych, ma obowiązek wskazać w każdym z nich dokładne miejsce egzekucji lub część orzeczenia, która ma zostać wykonana na mocy tytułu wykonawczego, zaś w przypadku zobowiązań solidarnych – pozwanego, przeciwko któremu ma zostać wszczęta egzekucja na mocy tytułu wykonawczego.

Aby przysięgli komornik sądowy mógł rozpocząć wykonywanie orzeczenia, należy mu przekazać tytuł wykonawczy wydany na rzecz osoby dochodzącej egzekucji lub jej upoważnionego pełnomocnika wraz z pisemnym wnioskiem.

3.2 Główne warunki

Ustawa o przysięgłych komornikach sądowych oraz rozporządzenie nr 202 – „rozporządzenie w sprawie prowadzenia dokumentacji przez przysięgłych komorników sądowych” przyjęte przez Radę Ministrów dnia 14 marca 2006 r. regulują ogólne kwestie związane z czynnościami przysięgłych komorników sądowych oraz z prowadzeniem przez nich dokumentacji.

4 Przedmiot i charakter środków egzekucyjnych

Celem stosowania środków egzekucyjnych przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego w toku postępowania służącego wykonaniu orzeczeń sądowych oraz decyzji innych instytucji jest ograniczenie praw dłużnika, aby przywrócić równowagę między prawami osoby, której prawa obywatelskie lub interesy chronione na mocy prawa zostały naruszone, a ciężącym na dłużniku obowiązkiem zastosowania się do orzeczenia sądu (lub decyzji innej instytucji).

4.1 Jakie składniki majątku mogą podlegać egzekucji?

Przysięgli komornicy sądowi mogą dokonywać czynności egzekucyjnych względem ruchomości dłużnika – w tym wszelkich składników majątku znajdujących się u osoby trzeciej – oraz rzeczy niematerialnych, względem środków pieniężnych należnych dłużnikowi od innych osób (wynagrodzenia za pracę, świadczeń równoważnych temu wynagrodzeniu, innych dochodów dłużnika, depozytów w instytucjach kredytowych) oraz względem nieruchomości. Niektóre składniki majątku określone w przepisach oraz rzeczy należące w całości lub w części do dłużnika nie podlegają egzekucji na mocy tytułów wykonawczych (na przykład artykuły i sprzęt gospodarstwa domowego, ubrania, żywność, książki, instrumenty i narzędzia potrzebne dłużnikowi do wykonywania codziennej pracy zapewniającej środki utrzymania itd.).

Następujące rzeczy należące w całości lub w części do dłużnika nie podlegają egzekucji na mocy tytułów wykonawczych:

artykuły i sprzęt gospodarstwa domowego, ubrania potrzebne dłużnikowi, członkom jego rodziny oraz osobom pozostającym na jego utrzymaniu;

ubrania, obuwie i bielizna codziennego użytku;

pościel, bielizna nocna i ręczniki;

przybory kuchenne i naczynia stołowe codziennego użytku;

meble – jedno łóżko i jedno krzesło na osobę, jak również jeden stół i jedna szafa na rodzinę;

wszystkie akcesoria dla dzieci;

środki spożywcze znajdujące się w gospodarstwie domowym w ilości niezbędnej do wyżywienia dłużnika lub członków jego rodziny przez okres trzech miesięcy;

środki pieniężne w wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia dla dłużnika, każdego z członków jego rodziny i osób pozostających na utrzymaniu dłużnika, lecz w sprawach dotyczących odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci lub na rzecz Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego – środki pieniężne w wysokości 50% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia dla dłużnika, każdego z członków jego rodziny oraz osób pozostających na jego utrzymaniu;

jedna krowa lub koza i jedna świnia na rodzinę oraz pasza w ilości niezbędnej do ich wykarmienia do kolejnych zbiorów lub do chwili, w której można będzie je wypasać;

opał niezbędny do przygotowywania posiłków dla rodziny oraz do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych w okresie grzewczym;

książki, instrumenty i narzędzia potrzebne dłużnikowi do wykonywania codziennej pracy zapewniającej środki utrzymania;

elementy gospodarstwa rolnego, tj. narzędzia rolnicze, maszyny rolnicze, zwierzęta gospodarskie oraz materiał siewny niezbędne do prowadzenia gospodarstwa, wraz z paszą w ilości niezbędnej do utrzymania zwierząt gospodarskich w tym gospodarstwie do czasu kolejnych zbiorów. W wytycznych Ministra Rolnictwa określono rodzaje narzędzi oraz liczbę zwierząt gospodarskich i ilość paszy, które należy uznać za niezbędne;

ruchomości, które zgodnie z kodeksem cywilnym są uznawane za przynależność nieruchomości – odrębnie od tej nieruchomości;

świątynie i przedmioty kultu religijnego.

Podobnie egzekucji nie podlegają:

odprawa, zasiłek pogrzebowy, świadczenie zryczałtowane na rzecz pozostającego przy życiu małżonka, świadczenia z zabezpieczenia społecznego,

świadczenie na rzecz dziecka cierpiącego na celiakię, renta rodzinna i renta alimentacyjna;

ekwiwalent za korzystanie przez pracownika z własnego sprzętu oraz inne ekwiwalenty określone w przepisach ustawowych i wykonawczych regulujących zgodne z prawem stosunki pracy;

należności przysługujące pracownikowi z tytułu podróży służbowej, przeniesienia oraz delegowania do pracy w innej miejscowości;

świadczenia z pomocy społecznej;

świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka w wysokości minimalnego świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka określonego przez Radę Ministrów, które jedno z rodziców jest zobowiązane wypłacać na podstawie orzeczenia sądowego lub decyzji wydanej przez Administrację Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego, a także świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka wypłacane przez Administrację Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego.

4.2 Jakie skutki mają środki egzekucyjne?

W przypadku egzekucji z ruchomości, nieruchomości lub dochodów dłużnika dłużnik zostaje pozbawiony prawa do swobodnego rozporządzania tymi składnikami majątku.

Przysięgły komornik sądowy, w przypadku niezastosowania się do jego postanowień lub zarządzeń, sporządza pismo w tej sprawie i składa je do sądu, który orzeka w przedmiocie odpowiedzialności. Sąd może nałożyć grzywnę na strony, które dopuściły się takich uchybień – do 360 EUR w przypadku osoby fizycznej lub do 750 EUR w przypadku urzędnika. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie (*blakus sūdzība*).

W niektórych kategoriach spraw można nałożyć szczególne sankcje z tytułu niezastosowania się do postanowień i zarządzeń przysięgłego komornika sądowego.

Jeżeli komornik napotka jakąkolwiek formę oporu podczas dokonywania czynności egzekucyjnej, może zwrócić się o pomoc do policji.

Jeżeli dłużnik nie stawia się przed przysięgłym komornikiem sądowym zgodnie z otrzymanym wezwaniem lub odmówi przedstawienia wyjaśnień lub wymaganych na mocy prawa informacji, komornik ma prawo wnieść sprawę do sądu, który orzeka w przedmiocie odpowiedzialności tej osoby. Sąd może nakazać dłużnikowi stawiennictwo oraz nałożyć grzywnę: do 80 EUR w przypadku osoby fizycznej lub do 360 EUR w przypadku urzędnika. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie (*blakus sūdzība*).

Jeżeli okaże się, że dłużnik umyślnie przedstawił nieprawdziwe informacje, komornik sądowy ma obowiązek złożenia zawiadomienia do prokuratury.

4.3 Jak długo obowiązują takie środki?

Tytuł wykonawczy można przedstawić w celu jego wykonania w terminie 10 lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia sądu lub sędziego, chyba że przepisy prawa przewidują inne terminy. Jeżeli w orzeczeniu sądowym nałożono obowiązek zapłaty w ratach, tytuł wykonawczy pozostaje ważny przez cały okres, w którym płatności są wymagalne, a bieg dziesięcioletniego terminu rozpoczyna się w dniu upływu ostatecznego terminu płatności każdej z rat.

5 Czy istnieje możliwość odwołania od takiego środka?

Postępowanie egzekucyjne wszczyna się na podstawie ważnego tytułu wykonawczego wydanego przez sąd lub inną instytucję. Osoba, na którą nałożono obowiązek na mocy orzeczenia sądowego lub decyzji innej instytucji, może je zaskarżyć w zwykłym postępowaniu odwoławczym przewidzianym przez przepisy.

Na wniosek strony postępowania oraz ze względu na sytuację majątkową stron lub inne okoliczności sąd rozpatrujący daną sprawę może wydać postanowienie o odroczeniu wykonania orzeczenia, jego rozłożeniu na etapy bądź zmianie formy lub procedury wykonania orzeczenia. Na postanowienie sądu o odroczeniu wykonania orzeczenia, jego rozłożeniu na etapy lub zmianie formy lub procedury wykonania orzeczenia przysługuje zażalenie (*blakus sūdzība*), które można wnieść do sądu wyższej instancji w terminie 10 dni. Jeżeli okoliczności utrudniają lub uniemożliwiają wykonanie orzeczenia sądowego, przysięgły komornik sądowy może również wnieść do sądu, który wydał orzeczenie, wniosek o odroczenie wykonania orzeczenia, jego rozłożenie na etapy lub zmianę formy lub procedury wykonania orzeczenia.

Przysięgły komornik sądowy może odroczyć wykonanie na wniosek osoby dochodzącej egzekucji lub na podstawie orzeczenia sądu lub sędziego o odroczeniu czynności egzekucyjnej lub zawieszeniu sprzedaży majątku bądź na podstawie orzeczenia sądu o odroczeniu egzekucji lub rozłożeniu wykonania orzeczenia na etapy.

6 Czy istnieją ograniczenia dotyczące wykonywania orzeczeń, w szczególności odnoszące się do ochrony dłużnika lub terminów?

Wierzyciel lub **dłużnik**, składając uzasadnioną skargę, mogą zaskarżyć czynności przysięgłego komornika sądowego służące wykonaniu orzeczenia lub odmowę dokonania takich czynności przez komornika – z wyjątkiem skargi na nieważność licytacji – do sądu rejonowego (miejskiego) (*rajona (pilsētas) tiesa*) w rewirze komornika sądowego w terminie 10 dni od dnia dokonania zaskarżonych czynności lub od dnia powzięcia wiadomości o dokonanej czynności przez skarżącego, którego nie zawiadomiono o terminie i miejscu czynności.

Sąd ma obowiązek rozpatrzyć skargę na rozprawie w terminie 15 dni. Dłużnika i wierzyciela, a także przysięgłego komornika sądowego należy powiadomić o terminie rozprawy sądowej. Niestawiennictwo powyższych osób nie może stanowić przeszkody do rozpatrzenia sprawy.

Na uzasadniony wniosek skarżącego sędziego może postanowić o zawieszeniu czynności egzekucyjnych, zakazie przekazywania środków pieniężnych przez przysięgłego komornika sądowego na rzecz wierzyciela lub dłużnika lub o zawieszeniu sprzedaży majątku. Postanowienie podlega wykonaniu bezzwłocznie po jego wydaniu.

Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie (*blakus sūdzība*).

Łącza do powiązanych stron internetowych

<http://www.tm.gov.lv/> – strona internetowa Ministerstwa Sprawiedliwości

<http://www.lzti.lv/> – Łotewska Rada Przysięgłych Komorników Sądowych

<http://www.tiesas.lv/> – portal łotewskich sądów

Ostatnia aktualizacja: 05/06/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

W związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej państwa członkowskie aktualizują obecnie niektóre strony portalu zawierające treści krajowe. Jeżeli dana strona zawiera treści, które nie zostały jeszcze dostosowane w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa, jest to niezamierzone i zostanie wkrótce skorygowane.